

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 04-08-2020 r.

**Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich
Hanna Machińska**

IX.517.1148.2020.KK

**Pan
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,

w ostatnim czasie Rzecznik Praw Obywatelskich odebrał od pacjentów Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dys socjalnym w Gostyninie sygnały o cenzurowaniu przez pielęgniarkę bądź pracownika ochrony treści programów telewizyjnych. Cenzura ma dotyczyć również otrzymywanej prasy, np. zamieszczonego w gazecie obrazu, który jest dziełem sztuki i przedstawia osoby w negliżu.

Rzecznik zwrócił się w tej sprawie do Dyrektora KOZZD z prośbą o udzielenie wyjaśnień. Z otrzymanych informacji wynika, iż programy telewizyjne emitowane przed godziną 20.00 nie podlegają kontroli, bowiem z reguły nie zawierają treści o charakterze erotycznym. Personel Ośrodka reaguje natomiast w sytuacji, gdy w oglądanym przez pacjentów programie lub filmie pojawiają się sceny o takim charakterze. Pacjenci informowani są wówczas o powodach zmiany kanału telewizyjnego.

Personel Ośrodka podejmuje również czynności kontrolne w przypadku otrzymania przez pacjenta w korespondencji materiałów zawierających erotykę – przesyłka jest wydana adresatowi pod warunkiem, że samodzielnie zamaskuje te fragmenty, które w opinii personelu wzbudzają zastrzeżenia. Jeśli pacjent nie wyraża na to zgody, materiały te są przekazywane do depozytu i pacjent nie ma do nich dostępu. W przypadku gazet, które są dostarczane pacjentom przez Ośrodek, treści niedozwolone są zamalowywane przez jego

pracowników – nie dotyczy to jednak – jak wskazał Dyrektor KOZZD - wizerunku kobiet w strojach kąpielowych ani dzieł sztuki.

W przedmiotowej sprawie do Biura Rzecznika ponownie zwrócił się pacjent twierdząc, iż pielęgniarka Ośrodka dokonała cenzury rysunku kobiety z nagimi plecami, zamieszczonego w Gazecie Wyborczej

W aspekcie prawnym, Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na stanowisku, iż ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, nie daje Dyrekcji KOZZD podstaw prawnych do cenzurowania treści, które są ogólnodostępne i nie noszą znamion przestępstwa. Niemniej jednak, ocena prawidłowości postępowania personelu Ośrodka w przedmiotowym zakresie wymaga wiedzy z zakresu seksuologii. Dlatego też Rzecznik zwrócił się do ekspertów: prof. Zbigniewa Lwa-Starowicza – Konsultanta Krajowego w dziedzinie seksuologii oraz p. Marcina Borowskiego – psychologa i certyfikowanego seksuologa, z prośbą o opinię w przedmiocie dokonywania przez pracowników KOZZD cenzury dostępnych dla pacjentów gazet i filmów. Ekspertów poproszono również o wskazanie, czy dostęp pacjentów Ośrodka do treści o charakterze erotycznym może mieć negatywny wpływ na przebieg procesu terapeutycznego.

Jak wynika z treści pisma z dnia 29 lipca 2020 r. skierowanego przez Pełnomocnika Ministra Zdrowia do spraw psychiatrii sądowej do Dyrektora KOZZD, a przesłanego Rzecznikowi Praw Obywatelskich do wiadomości (wpływ do Biura RPO w dniu 3 sierpnia 2020 r.), jednoznaczne stanowisko zajął w tej sprawie również prof. Janusz Heitzman. Podkreślił, że cenzurowanie dostępu do oficjalnie publikowanych i dystrybuowanych materiałów dopuszczonych do rozpowszechniania w Polsce, może się odbywać wyłącznie w granicach prawa, a proces terapeutyczno-resocjalizacyjny nie może mieć miejsca w sferze pozaseksualnej. Tym samym Pełnomocnik Ministra Zdrowia wyraził jednoznaczny pogląd, że cenzurowanie prasy jest niedopuszczalne. W tej sytuacji – mam taką nadzieję – kwestia ta w KOZZD jest już bezprzedmiotowa. Pozostaje jeszcze do rozstrzygnięcia prawidłowość działań pracowników Ośrodka w zakresie kontrolowania treści zawartych w programach telewizyjnych.

W związku z powyższym, w załączeniu przesyłam Panu Ministrowi otrzymane przez Rzecznika opinie ekspertów, z uprzejmą prośbą o dokonanie ich analizy i przedstawienie

stanowiska zajętego w tej sprawie, również odnośnie procedury cenzurowania programów telewizyjnych. Bardzo proszę o poinformowanie Rzecznika o podjętych w tym zakresie działaniach.

Załącznik 2.

Z poważaniem

Hanna Machińska

Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/